

**EESTI PANGA 1999. AASTA
FINANTSARUANNE**

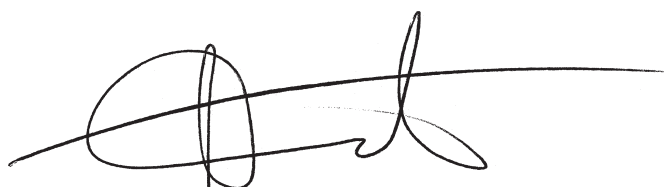
BILANSS 31. DETSEMBRIL 1999. AASTAL (TUH KR)

	Kirje	1999	1998
AKTIVA			
Välisaktivad		14 724 200	11 784 875
Kuld	1	37 008	31 836
Konverteeritav välisvaluuta	2	13 260 542	10 862 880
Osalus IMFis	3	1 390 096	876 257
SDRi konto IMFis	3	21 227	894
Muud nõuded IMFis	3	15 327	13 008
Kodumaised aktivad		410 487	489 978
Laenud	4	64 093	57 282
valitsusele		2 900	2 762
krediitiasutustele		12 263	14 990
muud		48 930	39 530
Aktsiad	5	145 308	265 609
Muud aktivad	6	16 822	18 519
Põhivarad	7	184 264	148 568
Kokku		15 134 687	12 274 853
PASSIVA			
Välispassivad		1 399 824	889 899
Välisvõlad	4	6 074	9 997
IMFi kroonikontod	3	1 392 930	879 550
Mitteresidentide kontod	8	820	352
Kodumaised passivad		11 593 588	9 108 477
Sularaha ringluses	9	6 648 776	5 390 674
Krediitiasutuste kontod ja muud jooksvad kohustused	10	4 847 253	3 679 595
krediitiasutuste kontod		4 823 548	3 675 672
muud		23 705	3 923
Väärtpaberid	11	30 000	
Konverteeritav välisvaluuta	12	27 083	6 428
Garantiide eraldised	13	500	500
Muud passivad	14	39 976	31 280
Omakapital		2 141 275	2 276 477
Kapital ja reservid	15	2 220 675	1 734 454
Kahjum/kasum	16-21	-79 400	542 023
Kokku		15 134 687	12 274 853
Bilansivälised kontod	23		

1999. AASTA KASUMIARUANNE (TUH KR)

	Kirje	1999	1998
Netointressid ja muu puhastulu välisaktivatelt ja -passivatelt	16	156 706	622 726
Netointressid ja muu puhastulu kodumaistelt aktivatelt ja passivatelt	17	-36 564	-6 963
Intressid ja muud tulud		4 548	16 580
Intressid ja muud kulud		-41 112	-23 543
Muud tegevustulud	18	1 437	8 016
Põhitegevuskulud	19	-186 932	-158 617
personalikulu		-69 516	-64 593
rahatähtede ja müntide valmistamine		-32 073	-13 205
põhivara kulum		-28 049	-27 440
remondikulu		-4 999	-10 036
haldus- ja majanduskulu		-52 295	-43 343
Kasum enne laenude ja muude nõuete eraldisi ning erakordseid tulusid ja kulusid		-65 353	465 162
Laenude ja muude nõuete eraldised	20	-110 000	-953
Erakordsed tulud	21	95 953	77 814
Kahjum/kasum		-79 400	542 023
Kasumi jaotus	22		
Eraldised reservkapitali			136 000
Eraldised erireservi			406 023
Eraldised riigieelarvesse			
Kokku eraldised			542 023

Eesti Panga finantsaruanne koos seletustega lehekülgedel 96 kuni 111 on heaks kiidetud Eesti Panga juhatuse poolt 13. aprillil 2000. aastal.

Eesti Panga president
Vahur Kraft

Eesti Panga direktor
Valdur Laid

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE (TUH KR)

	Põhi- ja reservkapital	Erireserv	Ümberhindlus- reservid	Kursivahed	Perioodi kasum/kahjum	Kokku
Jääk 1997. aasta lõpul	274 000	1 006 591	33 704	114 442	452 364	1 881 101
Varade ümberhindlus						0
Investeeringute ümberhindlus			-6 109			-6 109
Ülekanded		128	-128			0
Kursivahed				-50 538		-50 538
Realiseerimata tulud ja kulud	0	128	-6 237	-50 538	0	-56 647
1997. aasta kasumi jaotus	170 000	192 364			-362 364	0
Ülekanne riigieelarvesse					-90 000	-90 000
1998. aasta kasum					542 023	542 023
Jääk 1998. aasta lõpul	444 000	1 199 083	27 467	63 904	542 023	2 276 477
Varade ümberhindlus						0
Investeeringute ümberhindlus			-107 511			-107 511
Ülekanded		128	-128			0
Kursivahed				51 709		51 709
Realiseerimata tulud ja kulud	0	128	-107 639	51 709	0	-55 802
1998. aasta kasumi jaotus	136 000	406 023			-542 023	0
Ülekanne riigieelarvesse						0
1999. aasta kahjum					-79 400	-79 400
Jääk 1999. aasta lõpul	580 000	1 605 234	-80 172	115 613	-79 400	2 141 275

MÄRKUSED JA SELGITUSED EESTI PANGA FINANTSARUANDE JUURDE

Raamatupidamise põhimõtted

Üldpõhimõtted

Finantsaruande koostamisel on lähtutud Eesti Panga seadusest ja Eesti Panga põhikirjast. Raamatupidamise seadusest, mis ei laiene Eesti Pangale, ja rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetest on lähtutud niivõrd, kuivõrd need on sobivad ja kohandatavad keskpangale.

Finantsaruanne on koostatud soetusmaksumuses ja seda on korrigeeritud varade ja kohustuste ümberhindamistega, mida on lähemalt selgitatud raamatupidamise põhimõtete alljärgnevas osades.

1999. aastal on kasutatud samu arvestusmeetodeid, hindamisaluseid ja aruandeskeeme kui eelmistel aastatel. Avaldatav Eesti Panga bilanss on üles ehitatud kujul, mis võimaldab eraldada välis- ja kodumaiseid varasid ja kohustusi. Peale selle võimaldab selline esitus jälgida Eesti krooni tagatust kulla ja konverteeritava välisvaluutaga.

Vastavalt Eesti Panga seadusele ei maksa Eesti Pank tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse ega kohalikesse eelarvetesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud.

Majandustehingute kajastamisel on lähtutud alltoodud põhimõtetest.

Tulud ja kulud

Realiseeritud tulud ja kulud on arvestatud kasumiaruandes arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Realiseerimata tulud ja kulud turuhindade muutusest on kajastatud reservides ning kajastatakse kasumiaruandes nende realiseerumisel.

Välisvaluuta arvestus Eesti kroonides

Välisvaluutas fikseeritud majandustehingute arvestust on peetud Eesti Vabariigis ametlikult kehtivas vääringus – kroonides. Ümberhindamine on toimunud operatsioonipäeval kehtinud Eesti Panga valuutakursi järgi. Bilansis on välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused hinnatud bilansi kuupäeval kehtinud Eesti Panga valuutakursiga. Kõik ümberhindamise tulemusena tekkinud välisvaluutatulud ja -kulud on kajastatud reservides ning kajastatakse kasumiaruandes nende realiseerumisel.

1999. ja 1998. aasta 31. detsembril kasutati järgmisi valuutakursse:

	1999	1998
DEM	8,0000	8,0000
USD	15,5618	13,4104
SDR	21,3205	18,8442
EUR	15,6466	

Käesoleva aasta algusest muutus Eesti Panga poolne valuutade noteerimine ja euro kaasati nende valuutade ringi, mille suhtes valuutakurssi avaldatakse. Alates 1. jaanuarist 1999 kehtestas Eesti Pank Eesti krooni (EEK) kursiks Euroopa Liidu euro (EUR) suhtes 1 EUR=15,6466 EEK, mida loetakse ekvivalentseks Eesti krooni ametliku kursiga 1 DEM=8 EEK.

Kuld

Kuld on hinnatud aasta lõpu turuväärtuses. Kulla turuväärtuse muutus aruandeperioodi lõpul võrreldes selle algusega on kajastatud reservides.

Investeeringud konverteeritavas välisvaluutas

Välisriikide võlakirjad ja muud noteeritavad väärtpaberid konverteeritavas välisvaluutas on kajastatud aasta lõpu turuväärtuses. Realiseerimata tulud ja kulud väärtpaberite ümberhindamisest seoses nende turuväärtuse muutumisega on kajastatud reservides.

Repotehingud ehk väärtpaberite müügi-tagasiostutehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel võetud laenuna. Müügi- ja tagasiostuhinna vahe on kajastatud kasumiaruandes tekkepõhiselt intressikuluna. Repotehingud võimaldavad tõsta vajadusel panga välisvaluutareservide likviidsust minimaalse riskiga.

Pöödrepitehingud ehk väärtpaberite ostu-tagasimüügitehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel antud laenuna. Ostu- ja tagasimüügihinna vahe on kajastatud kasumiaruandes tekkepõhiselt intressituluna.

Tuletistehingud

Tuletisinstrumentid sisaldavad endas välisvaluuta tuleviku- ja vahetustehinguid, mida kajastatakse bilansiväliselt realiseerimismaksumuses. Tuletisinstrumentidest saadud tulud ja kulud on kajastatud kasumiaruandes tuletistehingute lõppemisel. Välisvaluuta vahetustehinguid kasutatakse välisvaluutareservide juhtimisel välisvaluuta kursiriskide maandamiseks.

Investeeringud aktsiatesse

Aktsiad on kajastatud soetusmaksumuses, mida on vähendatud nende väärtuse püsiva languse korral. Aktsiate müügitulud ja -kulud on kirjendatud kasumiaruandes pärast seda, kui kõik müügitingimused on täidetud.

Põhivarad

Põhivarad on arvele võetud soetusmaksumuses, millest on maha arvatud lineaarsel meetodil arvestatud kulum järgmiste määrade järgi, lähtudes varade majanduslikust kasutuseast:

	1999	1998
Hooned ja ehitised	3%	3%
Riistvara	33%	33%
Tarkvara	50%	50%
Muu põhivara	20%	20%

Rekonstrueeritud põhivara soetusmaksumust on suurendatud rekonstrueerimiskulude võrra, kui on suurendatud hoonete ja ehitiste välismõõtmeid või muudetud olemasolevate hoonete ja ehitiste otstarvet. Muul juhul kajastuvad hoonete rekonstrueerimiskulud kasumiaruandes kulukena. Juhul kui on teada või on tõenäoline, et varade reaalkäärtus on madalam raamatupidamises kajastatud väärtusest, on need alla hinnatud.

Laenude ja muude nõuete eraldised

Halvad ja lootusetud laenud ning muud nõuded on alla hinnatud. Halbade ja lootusetute laenu- ning muude nõuete allahindamisel on moodustatud eraldised, mis on kirjendatud aruandeperioodi kuludena kasumiaruandes, vähendades samal ajal bilansis vastavat vara. Laenude ja muude nõuete arvestus jätkub kuni laenude ja muude nõuete laekumiseni või nende lõpliku mahakandmiseni. Laenude ja muude nõuete mahakandmine toimub ainult juhul, kui on kasutatud kõiki seadusandluses ette nähtud meetmeid laenude ja muude nõuete kättesaamiseks.

Garantiide eraldised

Garantiide realiseerumisest tulenevate kulude katteks on moodustatud eraldised, mida kajastatakse kohustustena, juhul kui on peetud tõenäoliseks garantiide tingimustest tulenevat väljamaksmist. Eraldised on kirjendatud aruandeperioodi kuludena.

Kirje 1 - Kuld

Eesti Panga kullareserve väärtuse muutusest annab ülevaate alljärgnev tabel:

	Kogus (untsides)	Untsi turuhind (kr)	Turuväärtus (tuh kr)
Jääk 1998. aasta lõpul	8 250,171	3 858,84260	31 836
Ümberhindlus			5 172
Jääk 1999. aasta lõpul	8 250,171	4 485,69693	37 008

Kirje 2 - Konverteeritav välisvaluuta

Kirjes sisalduvad Eesti Panga välisvaluutareservid konverteeritavas välisvaluutas, mille juhtimiseks kasutatakse järgmisi finantsinstrumente: nõudmiseni ja tähtajalised deposiidid, võlakirjad, välisvaluuta hetke-, tuleviku- ja vahetustehingud ning repo- ja pöördrepotehingud.

1999. aasta jooksul suurenesid Eesti Panga välisvaluutareservid 2,4 miljardit krooni, moodustades aasta lõpul 13,3 miljardit krooni. Välisvaluutareserve suurendasid Eesti krediidasutustelt ostetud konverteeritav välisvaluuta, tulud riiklikelt võlakirjadelt ja lühiajalistelt investeringutelt ning valuutakursi muutused Saksa marga ja euro nõrgenemisest eelkõige Inglise naela ja Ameerika dollari suhtes. Samal ajal vähendasid välisvaluutareserve kulud realiseerimata võlakirjade ja muude noteeritavate väärtpaperite ümberhindamisest.

Eesti Panga välisvaluutareservid peavad tagama Eesti Panga poolt emiteeritud kroonid. Seetõttu lähtutakse nende investeerimisel Eesti krooni kattevarale kehtestatud konservatiivsetest riskipiirangutest, mis seavad investeerimistulu teenimisel prioriteetideks vahendite säilivuse ja likviidsuse.

1999. aasta lõpul moodustasid eurodes ja Saksa markades nomineeritud varad välisvaluutareservidest 82%. Kui siia lisada välisvaluuta vahetustehingutest lisanduvad valuutaposisioonid, siis moodustas euro ja tema komponentvaluutade osakaal Eesti Panga välisvaluutareservides ca 94%.

Eesti Panga välisvaluutareservide juhtimise reeglid lubavad vastavaid tehinguid sooritada üksnes rahvusvaheliste kõrge reitingutasemega pankade ja finantsinstitutsioonidega ning limiteerivad igasugust krediidiriski, mida pank oma välisvarade juhtimisel võtta saab. Seetõttu on Eesti Panga välisvaluutareservid paigutatud madala riskiastmega juhtivate tööstusriikide riiklikesse võlakirjadesse keskmise tähtajaga veidi alla 2 aasta.

Euro kasutuselevõtuga 1. jaanuaril 1999. aastal kaasnes Euroopa Majandus- ja Rahaliidu liikmesriikide valuutapositionide ning nendes valuutades nomineeritud võlakirjade konverteerimine. 1. jaanuaril 1999 konverteeriti 78% Saksa markades nomineeritud võlakirjadest eurodesse 2,7 miljardi krooni ulatuses, samuti konverteeriti arvelduskontodel olevaid välisvaluutareserve eurodesse 0,1 miljardi krooni ulatuses. Kokku konverteeriti Euroopa ühisrahaks 26% Eesti Panga välisvaluutareservidest.

Vastavalt konverteerimisprotsessi tehnilistele tingimustele jäid algselt eurosse konverteerimata lühiajalised instrumendid nagu repod ja pöördrepod ning välisvaluuta vahetustehingud, samuti Saksa markades nomineeritud võlakirjad, mille lõpptähtaeg oli 1999. a jaanuaris. Nendest tehingutest tulevate rahavoogude konverteerimine eurodesse toimus 1999. aasta jooksul vastavalt tehingute lõpptähtaegade saabumisele.

1999. aasta jaanuaris sõlmis Eesti Pank rahvusvahelise konkursi tulemuste põhjal osa välisvaluutareserve investeerimiseks lepingu varahaldusfirmaga *J. P. Morgan Investment Management Inc.* Lepingu kohaselt juhib varahaldur välisvaluutareserve Eesti Pangaga samade reeglite alusel, olles seeläbi alternatiivseks tulemusetaloniks ning tagades juurdepääsu maailma tiptasemel oskusteabele. 1999. aasta lõpul moodustasid välise fondihalduri käes olevad varad 1,4 miljardit krooni e 10,5% välisvaluutareservidest.

1999. a juulis sõlmiti leping Eesti Panga ja *Deutsche Bank AG* vahel, millega anti *Deutsche Bank AG*le volitused teostada Eesti Pangalt laenatud võlakirjadega müügi- ja tagasiostu tehinguid, eesmärgiga teenida pangale lisatulu. 1999. a lõpul oli *Deutsche Bank AG* poolt välja laenatud eurodes nomineeritud fikseeritud intressimääraga võlakirju turuväärtuses 0,6 miljardit krooni.

Kirje 3 - Suhted Rahvusvahelise Valuutafondiga (IMF)

Osalus IMFis

Suhtes Eesti Vabariigi ja IMFi vahel tegutseb Eesti Pank fiskaalagendina ning IMFi kroonihoiuste ja võlakohustuste depositaarina. Igale IMFi liikmesriigile on määratud kvoot, mis määrab tema osaluse (liikmemaksu) suuruse ja hääleõiguse IMFis ning võimalused laenu saada. IMFi liikmeksolek on kajastatud varades ja see võrdub liikmesriigi kvoodiga. Eesti Vabariik on tasunud oma liikmemaksu valitsuse võlakohustustega, mis on deponeeritud Eesti Pangas ja tagavad kohustused kirjel "IMFi kroonikontod". Vastavalt Riigikogu 1999. aasta 22. aprilli otsusele suurendati Eesti Vabariigi osalust IMFis 18,7 miljoni SDRi võrra. Eesti uus kvoot IMFis, mis määras osaluse suuruseks 65,2 miljonit SDRi ehk 1,4 miljardit krooni, jõustus 15. juulil 1999.

SDRi konto IMFis

Igale IMFi liikmesriigile avatakse SDRi konto, mida kasutatakse laenutehingute ja mitmesuguste muude sellega seotud operatsioonide läbiviimiseks liikmesriigi ja IMFi vahel.

Aastatel 1995-1999 on Eesti Vabariigil allakirjutatud majanduspoliitiliste programmide alusel olnud võimalik vajadusel kolmel korral saada IMFist valmisolekulaenu (julgestuslaenuna) kokku 44 miljoni SDRi ulatuses, mis on mõeldud eelkõige lühiajaliseks maksebilansi toetuseks. Seda aga ei ole kasutatud. Saadaoleva julgestuslaenu tagatismaksed on tasunud Eesti Pank ja need on olnud 0,25% laenusummalt aastas.

Aastail 1993-1995 laenas IMF Eesti Vabariigi Valitsusele majandusarengu soodustamise sihtlaenu (*Systemic Transformation Facility*; STF) summas 429,2 miljonit krooni, mille Eesti Vabariigi Valitsus kommertspankade kaudu välja laenas. Eesti Pank toimib laenu vahendamisel Eesti Vabariigi Valitsuse agendina, sooritades vajalikud tehingud laenu teenindamisel. Laen osteti välja Eesti Vabariigi Valitsuse võlakohustustega, mis on deponeeritud Eesti Pangas. Majandus-

arengu soodustamise sihtlaen ei kajastu Eesti Panga bilansis. Laenu tagasimaksmise lõpptähtaeg on 2005. aasta jaanuaris. Sihtlaenu tagasimaksmist alustati 1998. aastal. Laenu jääk 1999. aasta lõpul oli 392,4 miljonit krooni.

Muud nõuded IMFile

Alates 1997. aasta märtsist kajastatakse sellel kirjel summasid, mille allikaks on tugilaenu (SBA) ja majandusarengu soodustamise sihtlaenu (STF) intressimäärale lisatud protsendimäär (praegusel hetkel ca 0,4%) ja mida IMF on reserveerinud oma finantsseisundi tugevdamiseks. Osaliselt on need summad ette nähtud Eesti Vabariigi poolseks IMFi struktuurimuutuste laiendatud krediidiini (ESAF) finantseerimiseks, ulatudes 1999. aasta lõpul 15,3 miljoni kroonini (1998. aasta lõpul 13,0 miljonit krooni).

Kirje 4 - Laenud

1999. aastal vähenesid laenud krediitiasutustele ligi 4 miljoni krooni võrra. Vähenemise põhjuseks oli peamiselt vahenduslaenude tagasimaksmine. Eesti Panga töötajatele antud laenud suurenesid 9,4 miljoni krooni võrra. Alljärgnevalt on toodud laenude detailsem liikumine koos täiendavate selgitustega:

	Jääk 1998. a lõpul	Antud laene	Makstud tagasi	Jääk 1999. a lõpul
Laenud krediitiasutustele	14 505	757	-3 911	11 351
Eesti Ühis pangale	4 551	757		5 308
Vahenduslaenud	9 954		-3 911	6 043
Muud laenud	39 365	15 379	-5 953	48 791
Eesti Panga töötajatele	39 365	15 379	-5 953	48 791
Kokku	53 870	16 136	-9 864	60 142

tuh kr

Eesti Ühispank

Vastavalt Eesti Panga ja Põhja-Eesti Panga vahel 1997. aasta jaanuaris sõlmitud lepingule omandas Eesti Pank nõudeõiguse Põhja-Eesti Panga (Eesti Ühispanka) varadele summas 238,6 miljonit krooni. 1997. aastal avas Ühispank Eesti Pangale deposiidikonto, kuhu kantakse 90% lepingust tulenevate varade laekumisest saadud summadest. Deposiidile makstakse intressi 9% aastas. 1999. aastal laekus deposiidikontole 0,8 miljonit krooni, mis kajastati erakordsetes tuludes (vt kirje 21).

Vahenduslaenud

Vahenduslaenud on 1999. aastal vähenenud ca 40%. Selle põhjuseks on Eesti krediitiasutustele Soome ekspordi krediteerimise organisatsiooni *Vientiluotto OY* poolt antud laenude tagasimaksmine. Nimetatud laene vahendab Eesti Pank. Vahenduslaenude tagasimaksmise viimane tähtaeg langeb 2001. aasta novembrisse.

Välisvõlgade maht koos tekkepõhiste intressidega *Vientiluotto OY*le bilansi passivapoolel oli 1999. aasta ja 1998. aasta lõpul vastavalt 6,1 ja 9,9 miljonit krooni.

Laenud Eesti Panga töötajatele

Eesti Panga töötajatele on antud kinnisvaraga tagatud eluasemelaene maksimaalselt 25 aastaks ja tarbimislaene tähtajaga kuni 2 aastat. Peale selle on antud õppelaene tähtajaga kuni 10 aastat.

Kirje 5 - Aktsiad

Eesti Panga omanduses olevad aktsiad:

	1999		1998	
	Osatähtsus (%)	Tuh kr	Osatähtsus (%)	Tuh kr
Hansapank				
1 086 553 aktsiat nimiväärtusega à 10 krooni			1,8	10 289
Optiva Pank				
23 876 865 aktsiat nimiväärtusega à 10 krooni	57,9	145 000	57,9	255 000
Rahvusvaheline Arvelduspank (BIS)				
700 aktsiat, millest 200 omavad hääleõigust	M/A ¹	8	M/A	8
SWIFT				
1 aktsia nimiväärtusega 5 000 BEF			M/A	12
Eesti Väärtpaberite Keskdepositoorium				
20 aktsiat nimiväärtusega à 10 000 krooni	7,1	200	7,1	200
Tallinna Väärtpaberibörs				
10 aktsiat nimiväärtusega à 10 000 krooni	3,0	100	3,0	100
Kokku		145 308		265 609

¹ M/A – mitte arvestatud

Optiva Pank

1998. aasta novembris omandas Eesti Pank 57,9%lise osaluse Optiva Pangas soetusmaksu- muses 255 miljonit krooni. See oli seotud kahe kommertsponga ühinemise ja nende ühendpan- gaks restruktureerimisega.

1998. aasta finantsaruandes kajastati tehtud investering Optiva Panka soetusmaksu- muses, kuivõrd oli liialt vara hinnata omaniku vahetusest tingitud mõju Optiva Panga tegevusele ja seda, kas investeringu väärtuse langus oli püsiv.

Osalust Optiva Pangas ei ole konsolideeritud 1999. aasta finantsaruandes. Optiva Panga audi- teerimata finantsaruande järgi olid tema konsolideeritud bilansimaht ja omakapital 1999. aasta 31. detsembri 1999. aasta seisuga vastavalt 3 498,1 ja 317,2 miljonit krooni.

Arvesse võttes Eesti Panga osatähtsust Optiva Panga omakapitalis 1999. aasta lõpul ning 1,5 aasta jooksul toimunud reorganiseerimis- ja restruktureerimisprotsessi, tehti 1999. aasta det- sembris kasutatavaid raamatupidamispõhimõtteid järgides finantsinvesteeringule eraldis 110 miljoni krooni ulatuses, mis kajastati laenude ja muude nõuete eraldiste kuluna (vt kirje 20).

Pangandussüsteemi stabiilsusest lähtudes ja Optiva Panga reorganiseerimise ja restruktureeri- mise jätkamiseks on parimaks lahenduseks Eesti Panga tervikosaluse müümine strateegilisele

investorile, mille leidmiseks teeb Eesti Pank kõik endast oleneva. Turutingimusi arvestades on Eesti Panga taotlus müüa nimetatud investeering 2000. aasta I poolaastal.

Hansapank

Eesti Pank müüs 1999. a detsembris täielikult oma osaluse Hansapangas: kokku 1 086 553 aktsiat nimiväärtusega à 10 krooni, kogusummas 99,3 miljonit krooni. Eesti Pank lähtus müügiotsust vastu võttes keskpanga strateegilisest eesmärgist, mis näeb ette täielikku loobumist osalustest kommertspankades. Aktsiate müügi kasum summas 88,9 miljonit krooni kajastub 1999. a erakordsetes tuludes. Müüki teostas vastavalt sõlmitud mandaadilepingule AS Trigon Capital. Hansapanga aktsiad tulid Eesti Panga omandusse pärast Eesti Hoiupanga ja Hansapanga liitumist 1998. a suvel.

SWIFT

14. mail 1999. a nõustus Eesti Pank SWIFTi (*Society for World Interbank Financial Telecommunication*) direktorite nõukogu ettepanekuga, mille kohaselt SWIFT ostab tagasi aktsiad kõigilt aktsionäridelt, kes omavad alla 5 aktsia. Eesti Pank müüs 1. juulil 1999. a SWIFTile tagasi 1 aktsia nimiväärtusega 5000 BEF, kogusummas 24 823 krooni (64 000 BEF). Aktsiamüügi kasum summas 12 397 krooni on kajastatud 1999. a erakordsetes tuludes.

Kirje 6 - Muud aktivad

Sellel kirjel on kajastatud mitmesuguseid ettemakseid teenuste ja kaupade eest, mille kättesaamise tähtajad langevad 2000. aasta algusesse, ning muud käibevarad.

Kirje 7 - Põhivarad

Põhivara soetamine ja kulumi arvestus 1999. aastal:

	Hooned	Riistvara	Inventar	Tarkvara	Transpordivahendid	tuh kr Kokku
Soetusmaksumus						
Jääk 1998. a lõpul	102 404	39 484	62 182	13 114	4 892	222 076
Soetatud	34 108	9 958	16 488	2 454	1 074	64 082
Maha kantud, müüdüd		-4 259	-3 153		-1 487	-8 899
Jääk 1999. a lõpul	136 512	45 183	75 517	15 568	4 479	277 259
Akumuleeritud kulum						
Jääk 1998. a lõpul	5 372	25 001	31 912	8 099	3 124	73 508
Arvestatud	3 436	9 024	11 161	3 697	731	28 049
Vähendatud		-4 253	-2 830		-1 479	-8 562
Jääk 1999. a lõpul	8 808	29 772	40 243	11 796	2 376	92 995
Jääkväärtus						
Jääk 1998. a lõpul	97 032	14 483	30 270	5 015	1 768	148 568
Jääk 1999. a lõpul	127 704	15 411	35 274	3 772	2 103	184 264

Põhivarade jääkväärtus kasvas 1999. aastal võrreldes 1998. aastaga 35,7 miljonit krooni. 1999. aasta septembris valmis Eesti Panga koolitus- ja juhtimiskeskus Kuressaares maksumusega 16,0 miljonit krooni. Lisaks sellele tehti ehitus- ja rekonstrueerimistöid Estonia pst 11 ja Sakala tn 4 hoones ning Maardu mõisa koolituskeskuses vastavalt 8,0 miljoni, 1,5 miljoni ja 8,6 miljoni krooni ulatuses. Seoses uute hoonete ja tööruumide kasutuselevõtuga tehti kulutusi inventari soetamiseks 16,5 miljoni krooni ulatuses.

Kirje 8 - Mitterresidentide kontod

Sellel kirjel on kajastatud SRÜ riikide keskpankade intressita nõudmiseni hoitud Eesti kroonides, mida kasutatakse Eesti ja SRÜ riikide vahelisteks arveldusteks Eesti Panga vahendusel.

Kirje 9 - Sularaha ringluses

Siin on kajastatud Eesti Panga poolt emiteeritud rahatähed ja mündid, mis on väljastatud Eesti Pangast (ringluses oleva sularaha analüüsi vt käesoleva aruande lk 68-71).

Kirje 10 - Krediitiasutuste kontod ja muud jooksvad kohustused

Sellel kirjel on kajastatud Eesti krediitiasutuste arvelduskontod Eesti Pangas. Kuni 1999. a juuni lõpuni maksis Eesti Pank krediitiasutuste arvelduskontodel hoitava raha eest intresse arvelduskonto saldo selle osa eest, mis ületas krediitiasutusele aruandekuuks kehtestatud keskmise kohustuslike reservide miinimumtaseme. Alates 1. juulist 1999 tasustab Eesti Pank kõiki krediitiasutuste poolt keskpanga arvelduskontodel hoitavaid vahendeid kuu keskmise saldo ulatuses. Alates 1. jaanuarist 1999 kehtestas Eesti Pank krediitiasutuste arvelduskontodel hoitava raha eest makstavaks intressimääraks aruandekuu viimasel pangapäeval kehtinud Euroopa Keskpanga deposiidiintressi Saksamaa Liidupanga diskontomäära asemel.

Kirje 11 - Väärtpaberid

Sellel kirjel kajastatud lühiajalised laenusertifikaadid (CDd) on Eesti Panga emiteeritud 28päevase kestusega diskonteeritavad väärtpaberid nominaalväärtusega 100 000 krooni, mida müüakse pankadele Eesti Panga poolt üks kord kuus korraldataval oksjonil. 1999. aasta lõpul oli laenusertifikaate ringluses 30 miljoni krooni ulatuses.

Kirje 12 - Konverteeritav välisvaluuta

Konverteeritava välisvaluuta konto kajastab Eesti Vabariigi Valitsuse nõudmiseni hoitud Eesti Pangas. Selle konto kaudu teostatakse Eesti Vabariigile antud majandusarengu soodustamise sihtlaenu (STF) teenindamisega seotud tehinguid. Samuti sisaldub kirjes sihtlaenule vastav osa nõudest IMFi vastu, mis alates 1997. aasta märtsist on bilansis arvele võetud seoses Eesti Vabariigi osalemisega IMFi struktuurimuutuste laiendatud krediitiliini (ESAF) finantseerimisel (vt kirje 3).

Kirje 13 - Garantiide eraldised

1999. aastal eraldisi garantiidele ei ole tehtud.

Kirje 14 - Muud passivad

Sellel kirjel kajastatakse Eesti Panga võlgnevusi mitmesuguste 1999. aasta majandustegevusega seotud arvelduste eest, mille maksetähtajad langesid 2000. aasta algusesse. Lisaks on käeoleval kirjel kajastatud 1998. aasta 1. juunist kehtivuse kaotanud Eesti ühekroonised mündid, mille väljalaskeaasta oli 1992, 1993 või 1995. 1999. aasta lõpul moodustas kohustus nimetatud ühekrooniste väljamaksmiseks 12,4 miljonit krooni, 1998. aastal vastavalt 16,8 miljonit krooni.

Kirje 15 - Kapital ja reservid

Kapital ja reservid jagunevad järgmiselt:

	<i>tuh kr</i>				
	Jääk 1998. a lõpul	Ülekanded	1998. a kasumi jaotus	Ümberhindlus	Jääk 1999. a lõpul
Põhikapital	100 000				100 000
Reservkapital	344 000		136 000		480 000
Erireserv	1 199 083	128	406 023		1 605 234
Investeeringute ümberhindlus	24 728			-112 683	-87 955
Kulla ümberhindlus	-993			5 172	4 179
Põhivarade ümberhindlus	3 732	-128			3 604
Kursivahed	63 904			51 709	115 613
Kokku	1 734 454	0	542 023	-55 802	2 220 675

Vastavalt Eesti Panga seadusele suunatakse vähemalt 25% aastakasumist nii põhikapitali kui ka reservkapitali suurendamiseks. Pärast nimetatud eraldiste tegemist võidakse osa kasumist Eesti Panga nõukogu otsusel suunata sihtkapitalide ja -fondide moodustamiseks ja täiendamiseks. Kasumi ülejääv osa kantakse riigieelarvesse.

Vastavalt Riigikogu 1996. aasta otsusele lubati Eesti Pangal jätkata reservkapitali suurendamist kuni 500 miljoni kroonini.

1992. aastal kattis Eesti Pank erireservi arvel nii rublaaktivate ja -passivate rahareformiaegse ümberhindamise tulemuse kui ka 1992. aasta kahjumi rohkem kui poole miljardi krooni ulatuses. Eesti Panga nõukogu 1993. aasta otsuse kohaselt tuleb Eesti Panga reservid taastada kümne järgneva aasta kasumi arvel. Lisaks sellele suurendati vastavalt Riigikogu 1995. aasta 21. detsembri otsusele Eesti Panga reservkapitali erireservi arvelt 229,4 miljoni krooni võrra, mis võimaldas katta 1994. aasta kahjumi summas 170,2 miljonit krooni ja ühtlasi võrdsustada reservkapital põhikapitaliga. Aastatel 1993-1999 on eraldisi erireservi tehtud 738,8 miljoni krooni ulatuses. Erireservi täielikuks taastamiseks on vaja teha täiendavaid eraldisi veel 16,7 miljoni krooni ulatuses.

Kirjel "Investeeringute ümberhindlus" on kajastatud realiseerimata välisväärtpaberite soetusmaksumuse ja turuväärtuse vahe. 1999. aasta lõpul oli realiseerimata välisväärtpaberite turuväärtus soetusmaksumusest väiksem.

Põhivarade ümberhindluse reservis kajastub põhivarade ümberhindlus. Reservi on vähendatud ümberhindluse summa kulumis võrra, mis on kantud erireservi. Samuti korrigeeritakse reservi ümberhinnatud varade võõrandamisel.

Kursivahedes on kajastatud välisvaluutas fikseeritud varade ja kohustuste kroonidesse ümberhindamise tulemused. Mõnede välisvaluutade, eelkõige Inglise naela ja Ameerika dollari tugevnemine Saksa marga ja euro suhtes 1999. aastal on põhjustanud kursivahede reservi suurenemise.

Kirje 16 - Netointressid ja muu puhastulu välisaktivatelt ja -passivatelt

Käesolev kirje sisaldab peamiselt realiseeritud netotulusid Eesti Panga välisvaluutareservide juhtimisel sooritatud tehingutelt riiklike võlakirjadega, intressitulud tähtajalistelt hoiustelt ja dividendide. Sellest on maha arvatud *Vientiluotto OY*t saadud vahenduslaenu intressikulud ja realiseeritud kulud valuutavahetustehingutelt. Eesti Panga tulude vähenemine on põhjustatud maailma majanduse arengutendentsidest tingitud olulistest muutustest arenenud riikide võlakirjaturgudel. 1998. aasta lõpus ja 1999. aasta alguses paranesid maailma majanduse väljavaated märgatavalt, mis tõi kaasa muudatused arenenud maade intressitasemete dünaamikas – senine langustrend asendus intresside tõusuga, mis ühtlasi tähendas võlakirjade väärtuse langust. Kuna suurima osa Eesti Panga välisvaluutareservidest moodustavad juhtivate tööstusriikide fikseeritud intressimääraga riiklikud võlakirjad, siis seetõttu oli paratamatu, et järsk intresside tõus tõi kaasa välisvaluutareservide tootluse ajutise järsu languse. Kuigi riiklike võlakirjaturgude dünaamikat väljendavad indeksid näitasid aasta lõpul negatiivset tootlust, suutis Eesti Pank keerukas olukorras vältida netokahjumit välisvaluutareservide investeerimiselt ja tagada aasta kokkuvõttes reservide positiivse tootluse.

Eesti Panga poolt kehtestatud konservatiivsed investeerimisreeglid, mis on suunatud välisvaluutareservide võimalikult riskivabale ja likviidsele paigutamisele ning mis järgivad nimetatud protsessi rahvusvahelisi häid tavasid, eelistavad toodud investeerimis põhimõtteid kõrgema riskiga kaasnevale eeldatavalt suuremale tulususele. Keskpank lähtub oma investeerimisreeglite kujundamisel oma põhiülesandest tagada rahvusvaluuta stabiilsus ning paigutada krooni kattevara ja reservid võimalikult riskivabalt ja likviidselt juhtivate tööstusriikide riiklikesse võlakirjadesse.

Tehinguid kullaga 1999. aastal ei toimunud.

Kirje 17 - Netointressid ja muu puhastulu kodumaistelt aktivatelt ja passivatelt

Sellel kirjel on kajastatud krediidasutuste arvelduskonto teenindamisega seotud tulud ja kulud, intressitulud Eesti Panga töötajatele antud laenudelt, intressitulud ja hooldustasud *Vientiluotto OY* poolt antud ja Eesti Panga poolt krediidasutustele vahendatud laenudelt, majandusarengu soodustamise sihtlaenu (STF) agenditasud ning Eesti Panga laenusertifikaatidele (CD) makstavad intressid. Eesti Panga netointressid on 1999. aastal vähenenud ligi 30 miljonit krooni võrreldes 1998. aastaga. Selle peamiseks põhjuseks on see, et alates 1. juulist 1999 tasustab Eesti Pank kõiki krediidasutuste poolt keskpanga arvelduskontodel hoitavaid vahendeid kuu keskmise saldo ulatuses (vt kirje 10).

Kirje 18 - Muud tegevustulud

Kirjel "Muud tegevustulud" kajastatakse tulusid, mis ei ole otseselt seotud pangateenustega ega Eesti Panga põhiülesannete täitmisega. 1999. aastal on käesoleval kirjel kajastatud meenemüntide ja numismaatilis-bonistiliste toodete müügist saadud tulud, hoonete ja seadmete renditulud, tulu Eesti Panga trükiste müügist ning tasusid muude teenuste eest.

Kirje 19 - Põhitegevuskulud

Käesolev kirje on esitatud agregeeritud vormina Eesti Panga eelarvelistest kulukirjetest, mille järgi toimub nende järelevalve.

Personalikulud sisaldavad endas palgakulu koos maksudega ning lähetus- ja koolituskulud.

Personalikulude kasvu põhjuseks on olnud palgakulude ja sellega seotud maksude ning koolituskulude kasv.

Alates käesolevast aastast osaleb Eesti Pank oma töötajate ja Eesti Panga nõukogu liikmete investeringutes vabatahtlikku pensionisüsteemi, makstes kalendriaastal hüvitist 1/3 töötaja või liikme poolt tehtud sissemaksetest, kuid mitte rohkem kui 5% töötaja brutopalgast ja Eesti Panga nõukogu liikme puhul mitte rohkem kui 20% Eesti keskmisest palgast. Töötaja lahkumisel pangast või nõukogu liikme volituste lõppemisel lõpetab pank hüvitise maksmise. 1999. aastal osales pank töötajate investeringutes vabatahtlikku pensionisüsteemi 0,2 miljoni krooni ulatuses.

1999. aastal valmistati uue kujundusega ja täiustatud turvaelementidega 100krooniseid panga-tähti ning 10- ja 20sendiseid käibemünste sularahavarude täiendamiseks ja sularahanõudluse rahuldamiseks. Lisaks sellele valmistati Eesti Panga 80. aastapäeva ja euro kasutuselevõttu Euroopa ühisrahana tähistav kuldmünt nimiväärtusega 15,65 krooni ja üldlaulupidude 130. aastapäeva tähistav ühekroonine meenemünt ning bonistilisi tooteid (rahanäidiste esitlustaskud, rahatähtede esitlusalbumid ja esitlusvihikud). Meenemüntide realiseerimisest saadud tulu on kajastatud muudes tegevustuludes (vt kirje 18).

Amortisatsioonikulude kasvu põhjuseks on eelkõige hoonete rekonstrueerimine, mis on suurendanud nende soetusmaksumust, ning riist- ja tarkvara ning inventari hanked.

Remondikulude vähenemise põhjuseks võrreldes 1998. aastaga on olnud suuremahuliste remonditööde vajaduse lõppemine 1999. aastal.

Haldus- ja majanduskulude kasv võrreldes 1998. aastaga on tingitud sideteenuste hinna tõusust, ruumide ja territooriumide korrashoiu kulude kasvust seoses uute ja renoveeritud hoonete kasutuselevõttuga, informatsioonikulude kasvust (kulutused perioodikale, Eesti Panga trükiväljaannete mahu suurenemine ja nende kallinemine), kulutuste kasvust õigusteenindusele ja -ekspertiisile. Haldus- ja majanduskulud suurendasid samuti 1999. aastal Eesti Panga 80. aastapäevale ja Eesti krooni aastapäevale pühendatud üritused.

Kirje 20 - Laenude ja muude nõuete eraldised

1999. aasta detsembris tehti Eesti Panga osalusele Optiva Pangas eraldised 110 miljoni krooni ulatuses (vt kirje 5).

Kirje 21 - Erakordsed tulud

Muudes erakordsetes tuludes ja kuludes kajastatakse tulusid ja kulusid tehingutelt, mis on oma iseloomult ühekordsed ja erakordsed. 1999. aastal sisaldas see kirje järgmist:

	<i>tuh kr</i>
Tulu Hansapanga aktsiate müügist	88 962
Tulu lootusetute laenude laekumisest Eesti Hoiupangalt/Hansapangalt	5 256
Tulu lootusetute laenude laekumisest deposiidile Eesti Ühispangas	757
Tulu muude lootusetute laenude laekumisest	966
Tulu SWIFTi aktsiate müügist	12
Kokku	95 953

Endise Eesti Hoiupangaga 1996. aastal sõlmitud tagatislepingu järgsetest laenudest kogusummas 74,4 miljonit krooni, millele Eesti Pank samal aastal omandas nõudeõiguse, laekus 1999. aastal 5,3 miljonit krooni. Eesti Ühis pangas avatud deposiidiarvele kanti 0,8 miljonit krooni lepingust tulenevate laenude laekumisest. Muude lootusetute laenude laekumisest moodustasid 0,8 miljonit krooni RAS Painküla Tärklisete hasega seotud laenud.

Kirje 22 - Kasumi jaotus/kahjumi katmine

Eesti Panga nõukogu kinnitas 1999. aasta septembris keskpanga kasumijaotuse strateegia kolmeks eelseisvaks aastaks. Selle lähtealuseks on vältida Eesti Panga omakapitali ja kohustustevaba välisvaluuta reservi liiga kiiret vähenemist kesksete majandusnäitajate suhtes enne Eesti ühinemist Euroopa Majandus- ja Rahaliiduga. Strateegia kohaselt tehakse riigieelarvesse ülekandeid kuni 25% ulatuses Eesti Panga kasumist, eeldades ühtaegu, et Eesti Panga kohustustevaba välisvaluuta reservi suhe sisemajanduse koguprodukti oleks vähemalt 2% ja laiemasse rahaagregaati (M2) vähemalt 5%. Nii strateegiat kui eelpool viidatud kesksete majandusnäitajate kohasust ja suurust hinnatakse igal aastal.

Vastavalt Eesti Panga seadusele kaetakse Eesti Panga 1999. aasta kahjum summas 79,4 miljonit krooni reservkapitalist.

Kirje 23 - Bilansivälised kontod

Tinglikud kohustused

Tuletistehingud

Seisuga 31. detsember 1999 oli oma väärtuspäeva ootamas Eesti krediidasutustega kuni 1995. aasta märtsini sõlmitud Eesti krooni ja Saksa marga vahelisi tulevikutehinguid kogusummas 1,0 miljardit krooni (1998. aasta lõpul 1,1 miljardit krooni). Tulevikutehingud on sõlmitud Saksa markade müümiseks kursivahemikus 8,001-8,002 Eesti krooni. Tehingute lõpptähtajad langevad perioodi kuni aastani 2002.

Lõpetamata välisvaluuta vahetustehingute maht 1999. aasta lõpus ulatus 1,6 miljardi kroonini, mille lõpptähtajad langesid 2000. a algusesse.

Garantii Euroopa Investeerimispangale

1995. aasta 27. novembril sõlmiti Euroopa Investeerimispanga, Eesti Panga ja praeguse Optiva Panga vahel võlakohustuste uuendamise leping ja Euroopa Investeerimispanga ning Eesti Panga vahel garantiileping summas 10 miljonit eurot tähtajaga 2006. aastani.

Muud garantiid

1996. aasta augustis andis Eesti Pank välja garantiikirja 1996. aasta alguses Tallinnas, Merivälja teel toimunud liiklusõnnetusega põhjustatud tervisekahjustuste ravimisega seotud kulude hüvitamiseks kannatanule summas kuni 500 000 krooni. Kõik sellest garantiist tulenevad kulud on tagatud liiklusõnnetuse põhjustanud endise pangaametniku garantiikirjaga.

Rahvusvaheline Arvelduspank

Alates 1930. aastast eksisteerib tinglik kohustus Rahvusvahelise Arvelduspanga suhtes. See tinglik kohustus kujutab endast 75%list sissemaksmata osa Šveitsi kuldfrankides nomineeritud Rahvusvahelise Arvelduspanga aktsiate eest, mille summa bilansipäeval oli 39,7 miljonit krooni (vt kirje 5).

Rahatähtede ja müntide valmistamine

1999. aasta lõpul ulatusid panga lepingulised kohustused sularaha valmistamiseks 2000. aastal 18,1 miljoni kroonini (1998. aasta lõpul 19,5 miljonit krooni).

AS PricewaterhouseCoopers
Narva mnt. 9A
10117 Tallinn
Telefon (2) 6 141 800
Faks (2) 6 141 900
www.pwcglobal.com/ee/

AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS

Riigikogule ja Eesti Panga nõukogule

Oleme auditeerinud Eesti Panga (panga) 31. detsembril 1999 lõppenud aasta kohta koostatud finantsaruannet, mis on esitatud lehekülgedel 96-111 ja mille eest vastutab panga juhtkond. Meie kohustus on avaldada auditi tulemustele tuginedes arvamust nimetatud finantsaruande kohta.

Sooritasime auditi kooskõlas Rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Nimetatud standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks põhjendatud kindlustundega otsustada, kas finantsaruanne on koostatud olulises osas korrektselt. Auditi

